Malmö stad
Arbetsmarknads- och socialnämnden

Datum
2026-10-28
Adress
205 80 Malmö
Diarienummer
ASN-2026-16687

Yttrande

Till
Kommunstyrelsen

Remiss Finansdepartementet - Säkrare verifiering av identitet (SOU 2026:55)
STK-2026-1281

Arbetsmarknads- och socialnämnden beslutar att lämna följande yttrande:

Sammanfattning
Arbetsmarknads- och socialnämnden tillstyrker förslaget att myndigheter ska få möjlighet att använda biometriska uppgifter för att verifiera identitet när detta är nödvändigt. Nämnden bedömer att möjligheten kan stärka myndigheters kontrollmöjligheter och vara ett värdefullt komplement i arbetet mot identitetsmissbruk, felaktiga utbetalningar och annan välfärdsbrottslighet.

Biometrisk verifiering kan samtidigt endast motverka vissa former av missbruk. Verktyget behöver därför ses som en del av ett bredare arbete för en tillförlitlig identitetsförvaltning. Korrekta uppgifter hos andra myndigheter, andra utrednings- och kontrollåtgärder samt ett fungerande informationsutbyte är fortsatt centrala.

Nämnden ser även behov av gemensam vägledning i de fall identiteten behöver klarläggas men biometrisk verifiering inte kan genomföras. Det gäller särskilt vilka krav som kan ställas på den enskilde och vilken betydelse kvarstående osäkerhet om identiteten får vid prövningen av ekonomiskt bistånd.

Yttrande
Arbetsmarknads- och socialnämnden har tidigare framhållit betydelsen av tillförlitliga identitetsuppgifter och säkra identitetskontroller. I yttrandet över *Om folkbokföring, samordningsnummer och identitetsnummer* (SOU 2021:57) ställde sig nämnden bland annat bakom användning av biometriska uppgifter vid identitetskontroll och framhöll

behovet av en mer sammanhållen identitetsförvaltning och ett ökat samarbete mellan myndigheter i identitetsfrågor.[1]

Nämnden är även positiv till den nu föreslagna inriktningen och bedömer att bättre möjligheter att verifiera identitet kan stärka förvaltningens kontrollmöjligheter. Biometrisk verifiering kan vara ett värdefullt komplement till de utrednings- och kontrollåtgärder som redan används i verksamheterna. Nämnden ser samtidigt behov av att belysa vissa frågor om verktygets praktiska räckvidd och tillämpning, vilka behandlas nedan.

Behovet av identitetskontroller i förvaltningens verksamheter

Inom arbetsmarknads- och socialnämndens verksamheter kan det i olika situationer finnas behov av att klarlägga en persons identitet eller säkerställa att uppgifter, beslut och insatser avser rätt person. Behovet och formerna för identitetskontroll varierar mellan verksamheter och ärendeslag.

Vid handläggning av ekonomiskt bistånd är den enskildes identitet en grundläggande del av underlaget för prövningen. Socialstyrelsen framhåller att socialtjänsten behöver ha korrekta uppgifter för att kunna göra en riktig bedömning av biståndsbehovet och att noggranna kontroller före utbetalning kan förebygga felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Bland de uppgifter som kan behöva kontrolleras anges den sökandes identitet.[2]

I verksamhetens arbetssätt efterfrågas normalt en fysisk identitetshandling när en ny klient blir aktuell. När den enskilde är känd sedan tidigare och identiteten inte är ifrågasatt görs normalt inte någon ny identitetskontroll vid varje kontakt. Identiteten kan i vissa fall också klarläggas genom tidigare dokumentation eller personlig kännedom. Utredningen gör på motsvarande sätt bedömningen att biometrisk verifiering normalt inte är nödvändig när myndigheten har personlig kännedom om personen och identiteten inte ifrågasätts.

Nämnden bedömer att säkra identitetskontroller kan ha betydelse för att förebygga och upptäcka felaktiga utbetalningar och välfärdsbrott som har sin grund i identitetsmissbruk. Identitetsmissbruk kan exempelvis innebära att en person använder någon annans identitetshandling eller identitetsuppgifter för att få tillgång till en förmån på felaktiga grunder. I nämndens arbete mot välfärdsbrott har det förekommit uppgifter om bland annat användning av andra personers identitetshandlingar, personer som uppträder i någon annans ställe och elektroniska identiteter som används

[1] Arbetsmarknads- och socialnämndens yttrande över Om folkbokföring, samordningsnummer och identitetsnummer (SOU 2021:57), ASN-2021-8490.
[2] Socialstyrelsen, Ekonomiskt bistånd – Handbok för socialtjänsten, s. 92–93

av någon annan än den som de tillhör. Detta motsvarar former av identitetsmissbruk som också beskrivs i utredningen.

Det är samtidigt svårt att bedöma hur omfattande den identitetsrelaterade problematiken är. Utredningen bedömer att identitetsmissbruk är svårt att upptäcka och att det finns anledning att anta ett betydande mörkertal. Nämndens erfarenheter av uppmärksammade fall kan därför inte användas för att bedöma problemets faktiska omfattning. Biometrisk verifiering kan i sådana situationer ge en säkrare kontroll av att den person som medverkar faktiskt motsvarar den identitet som används.

Identitetskontroll kan även aktualiseras i andra delar av nämndens verksamhet. Inom arbetsmarknadsinsatser kan det exempelvis finnas behov av att säkerställa att den person som tar del av en beslutad insats är den som beslutet avser.

Utredningen pekar också på att företrädare för juridiska personer kan bli föremål för biometrisk verifiering, exempelvis när det finns misstanke om att en företrädare används som målvakt eller att lämnade identitetsuppgifter är oriktiga. Inom nämndens tillståndsverksamhet har det inte uppmärksammats konkreta fall där någon annan har uppträtt i en sökandes ställe. Verksamheten möter däremot situationer där det kan finnas frågor om vem som faktiskt företräder eller har inflytande över en verksamhet. Säkrare identifiering kan därför vara relevant även i sådana sammanhang.

Biometrisk verifiering som en del av ett bredare kontrollarbete

Den föreslagna möjligheten tar sikte på att säkrare kunna besvara frågan om en person är den som han eller hon uppger sig vara. Den löser däremot inte alla former av felaktigheter eller missbruk som nämnden möter.

Inom ekonomiskt bistånd rör arbetet mot felaktiga utbetalningar ofta andra förhållanden än identitet. Förvaltningens egenkontroll av ärenden som aktualiserades under 2025 visar bland annat på oriktiga uppgifter om hushåll och boende samt oredovisade inkomster och tillgångar.[3] Bland de ärenden som polisanmäldes var oredovisade inkomster och ekonomiska tillgångar den vanligaste kategorin.

Biometrisk verifiering kan säkerställa sambandet mellan en person och en viss identitetshandling, men visar inte om personens uppgifter om exempelvis inkomster, tillgångar, bosättning eller hushållsförhållanden är riktiga. Nämndens arbete mot felaktiga utbetalningar är därför fortsatt beroende av andra utredningsåtgärder och av möjligheten att få tillgång till relevanta uppgifter från andra myndigheter.

[3] Arbetsmarknads- och socialförvaltningen, Egenkontroll – sektion Uppföljning och samordning, aktualiseringar 2025

Samma begränsning finns vid målvakts- och bulvanupplägg. Utredningen bedömer att biometrisk verifiering kan göra upplägg där en identitet etableras för att därefter användas av någon annan mindre attraktiva och kan användas när det finns oklarheter kring en bolagsföreträdares identitet. Samtidigt kan en person vara korrekt identifierad och ändå medvetet agera som formell företrädare för någon annan. Sådana upplägg har också lyfts i förvaltningens arbete mot välfärdsbrott. Biometrisk verifiering kan då stärka kontrollen av den formella företrädarens identitet, men kan inte i sig klarlägga vem som i praktiken styr verksamheten.

Utredningen har även övervägt ett system med ett identitetsindex, där biometriska uppgifter skulle lagras centralt och kopplas till registrerade identiteter. Ett sådant system skulle kunna ge större möjligheter att upptäcka att samma person förekommer under flera etablerade identiteter. Nämnden delar dock utredningens bedömning att biometrisk verifiering mot identitetshandlingar är en mer lämplig utgångspunkt, bland annat eftersom lösningen innebär ett betydligt mindre intrång i den personliga integriteten och är mindre komplex att genomföra.

Nämnden ser också positivt på att en lösning som bygger på verifiering mot handlingar innebär mindre risker för personer med skyddade personuppgifter än ett system med ett centralt identitetsindex. Detta är särskilt viktigt för personer som lever med hot eller våld och är beroende av att skyddade uppgifter hanteras på ett säkert sätt. Valet innebär samtidigt en begränsning, eftersom verifiering mot en handling inte i sig kan upptäcka att samma person förekommer under flera redan etablerade identiteter.

Nämnden bedömer därför att biometrisk verifiering, i den form som utredningen föreslår, bör ses som ett komplement i ett bredare arbete för en tillförlitlig identitetsförvaltning och mot välfärdsbrott. Nämnden är beroende av att identitetsuppgifter hos andra myndigheter är tillförlitliga och att relevant information kan utbytas mellan berörda aktörer.

Tillämpningen när identiteten inte kan verifieras

Den föreslagna möjligheten till biometrisk verifiering förutsätter att den enskilde innehar en identitetshandling som omfattas av lagen. Förslaget innebär inte någon skyldighet att skaffa en sådan handling.

Inom mottagningen för ekonomiskt bistånd förekommer situationer där en person inte kan visa upp en identitetshandling vid kontakten eller uppger att han eller hon inte innehar någon sådan handling. Det kan i det enskilda fallet vara oklart om personen

faktiskt saknar en användbar handling, om handlingen endast inte finns tillgänglig vid det aktuella tillfället eller om uppgiften om att en handling saknas är riktig.

Utredningen konstaterar att ett påstående om att en person inte innehar en handling som kan användas för verifieringen kan vara svårt för myndigheten att kontrollera, eftersom det saknas möjlighet att kontrollera det aktuella innehavet mot exempelvis ett register. Även om det går att konstatera att en handling har utfärdats innebär det inte nödvändigtvis att personen fortfarande innehar den. Ett sådant påstående behöver samtidigt inte utan vidare godtas. Trovärdigheten i uppgiften kan bedömas utifrån omständigheterna och ytterligare utredningsåtgärder kan vidtas. Ett föreläggande enligt den föreslagna lagen kan dock endast avse en handling som personen faktiskt innehar och innebär inte någon skyldighet att skaffa en ny handling.

Nämnden bedömer att denna konstruktion kan begränsa möjligheten att använda biometrisk verifiering i situationer där behovet av att klarlägga identiteten är som störst. Detta innebär enligt nämndens bedömning inte att det generellt bör införas en skyldighet för den enskilde att skaffa en viss identitetshandling. Däremot aktualiseras frågan om vilka andra krav som kan ställas på den enskilde och vilka utredningsåtgärder som kan vidtas när identiteten behöver klarläggas men biometrisk verifiering inte kan genomföras.

Utredningen pekar på nödbistånd enligt socialtjänstlagen som ett exempel där en generell ordning som innebär avvisning eller avslag efter en misslyckad biometrisk verifiering kan vara olämplig. Detta visar att betydelsen av att identiteten inte har kunnat verifieras kan skilja sig mellan olika situationer även inom samma verksamhetsområde.

Nämnden bedömer att det finns behov av nationell vägledning för hur sådana situationer ska hanteras. Regeringen bör därför överväga att ge en berörd statlig myndighet i uppdrag att ta fram sådan vägledning. Vägledningen bör bland annat kunna ge stöd i fråga om vilka krav som kan ställas på den enskilde för att identiteten ska anses tillräckligt klarlagd, vilka andra utredningsåtgärder som kan vidtas och vilken betydelse kvarstående osäkerhet om identiteten kan få vid prövningen. Gemensam vägledning skulle kunna bidra till en mer enhetlig och rättssäker tillämpning.

Ordförande Sedat Arif

Förvaltningsdirektör Merete Tillman